

Samverkan är möjligheternas nyckel visar branschstudien

Samverkan är nyckeln till helhetstänkande och en god hälsoekonomi och läkemedelsbranschen bör vara en nyckelaktör i detta. Samtidigt kan det vara hög tid för läkemedelsbranschen att se över inte bara de egna strategierna utan också den egna självbilden. Att våga stå för och kommunicera det man faktiskt gör och kan göra framöver. Det är några av resultaten i årets branschstudie genomförd av Opticom International Research i samarbete med Pharma Industry och LIF.

Opticom International Research genomför sedan 2010 varje år en studie inom svensk läkemedelsindustri i samarbete med Pharma Industry där personer yrkesverksamma i läkemedelsbranschen får komma med sina synpunkter och förutsägelser för branschen. Sedan 2012 har även LIF medverkat som part i studien. Syftet med studien har varit att kartlägga branschens uppfattning om sig själv och synen på den egna rollen inom svensk hälso- och sjukvård för att kunna identifiera både möjligheter och hot inför framtiden. Ett ytterligare syfte har varit att kartlägga medlemmars inställning och informationsbehov i förhållande till LIF.

Studien genomfördes i form av en webbenkät under juni 2014 och besvarades av 210 personer från totalt 77 olika företag som representerar allt från små nystartade företag till de stora globala spelarna. 83 procent av deltagarna har minst 10 års erfarenhet av att arbeta i branschen och 27 procent har mer än 19 års erfarenhet. Könsfördelningen var jämn. Key account managers (29 procent), produktchefer (28 procent) eller medlemmar i ledningsgruppen (18 procent) utgjorde gemensamt en majoritet av deltagarna. Den största andelen arbetar främst inom Sverige (71 procent) och 78 procent är medlemmar i LIF.

Hårt kostnadsfokus motverkar helhetssyn

Hälsoekonomiska brister och ett alltför hårt kostnadsfokus ses i årets studie som ett lika stort hot mot läkemedelsindustrin som oviljan att betala för innovativa läkemedel (som i förra

**” Helhets-
tänkandet
inom vården är
helt klart att
betrakta som
en trend på både
individ- och orga-
nisationsnivå.**

årets studie sågs som det största hotet). Helhetstänkandet inom vården är helt klart att betrakta som en trend på både individ- och organisationsnivå där fokus flyttas alltmer från punktinsatser inom vården till insatser kopplade till ett helhetstänkande kring individens liv och framtida funktionsförmåga. Som ett exempel på detta kan nämnas den personcentrerade vården som bland annat bedrivs vid Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs universitet, GPCC. I allt fler sammanhang lyfts helhetsperspektivet i vården fram och svaren från yrkesverksamma inom läkemedelsbranschen speglar en aspekt av detta perspektiv samt hur ett alltför stort fokus på enbart kostnader kan vara ett hot mot interventioner som på lång sikt skulle kunna gynna den övergripande hälsoekonomin.

Accessproblem där restriktioner försvårar relationen och kontakten med professionen lyfts även i årets undersökning fram som ett hot som ligger mer eller mindre konstant liksom generell prispress och resursbrist inom vården. Att få till stånd en mer värdebaserad prissättning (baserad på övergripande hälsovinster/hälsoekonomi på såväl individ- som samhällsnivå) ses som en kontinuerligt ökande möjlighet, eventuellt i takt med en utveckling mot ett större helhetstänkande inom sjukvården.

Samarbete fortsatt den största möjligheten – trots tydligt glapp mellan möjlig- het och förmåga

Överlag ses dock samarbete i olika former som den absolut största möjligheten för läkemedelsindustrin. Framför allt anges ett fördjupat samarbete med vården som en möjlighet (69 procent anger detta, en ökning från föregående års 66 procent), men även samarbete inom industrin lyfts fram (33 procent, en signifikant ökning sedan förra årets 21 procent). Forskning och utveckling av nya läkemedel anges också som en stor möjlighet som ökat något sedan föregående år medan ordnat införande ses som en möjlighet av färre i årets studie.

På den i studien återkommande frågan om hur väl samverkan mellan läkemedelsindustrin och sjukvården generellt fungerar i dag i Sverige, anger deltagarna ett snitt på 5,4 på en 10-gradig skala, vilket är en ökning i förhållande till föregående års snitt på 5,1. Trots denna marginella förbättring, fungerar inte samverkan tillfredsställande.

Deltagarnas prognos för samverkan med sjukvården om fem år är heller inte särskilt optimistisk (även om en ökning till 5,6 anges över fem år), ändå har samarbete med vården angivits som en av de stora möjligheterna för läkemedelsindustrin. Här verkar det finnas ett tydligt glapp mellan upplevd möjlighet och upplevd förmåga att uppnå denna möjlighet som inte bara manar till rannsakan av strategier för ett möjligt samarbete utan också tron på densamma.

Vårdens vilja till samverkan bedöms överlag som moderat med i snitt 3,0 på en 5-gradig skala men spås öka något (till 3,5) under en femårsperiod. I denna fråga är deltagargruppen emellertid relativt heterogen, där vissa tror att viljan kommer att vara fortsatt ganska liten medan andra tror att den kommer att öka till att bli stor.

Anledningarna till detta framgår inte men skillnaden är intressant i sig och man kan tänka sig att även detta är något som eventuellt kan komma att påverka framtida agerande inom området för samverkan.

Dialogen med viktiga aktörer behöver bli bättre

Liksom i föregående års studie fick deltagarna också bedöma hur viktigt det är för läkemedelsföretagen i Sverige att föra en dialog med ett antal olika aktörer. Aktörerna som fanns med i studien var:

- Professionen, det vill säga läkare och sköterskor
- Expertgrupper och läkemedelskommittéer
- Tjänstemän inom landsting och regioner
- Tjänstemän på riksnivå
- Politiker inom landsting och regioner
- Politiker på riksnivå
- Patienter via patientföreningar samt
- Allmänheten

Liksom i föregående års studie utmärkte sig professionen samt expertgrupper

” Överlag kan sägas att företagen anses underprestera när det gäller dialog med samtliga aktörer, vilket indikerar att dialog totalt sett inte på någon nivå är tillfredsställande i nuläget.

och läkemedelskommittéer som mycket viktiga i detta avseende (där båda ges runt 9 på en tiogradig skala). Över en femårsperiod spås dialog med framför allt expertgrupper bli än viktigare medan dialog med professionen spås minska under samma period, även om den kommer att vara fortsatt viktig.

Att föra en dialog med politiker och tjänstemän anses relativt mindre viktigt i nuläget (runt 7 på den tiogradiga skalan) men spås bli allt viktigare över en femårsperiod. Vikten av att föra en dialog med allmänheten ligger på en konstant lägre viktighetsnivå även över tid (runt 6 på skalan). Förutom att skatta dialogen med de olika aktörerna ombads deltagarna också att bedöma hur väl det egna företaget klarar av att föra dialogen med respektive aktör. Överlag kan sägas att företagen anses underprestera när det gäller dialog med samtliga aktörer, vilket indikerar att dialog totalt sett inte på någon nivå är tillfredsställande i nuläget. Största underprestationen återfinns inom dialogen med aktörer som ligger ett steg utanför vården, till exempel expertgrupper, politiker på olika nivåer samt tjänstemän.

Partnerskap en väg till samverkan

När deltagarna ska lista rekommenderade framgångsfaktorer i att hitta samverkansprojekt handlar svaren främst om att förstå behoven hos motparten och skapa lösningar som gynnar båda parter. Majoriteten svar handlar om kommunikation, dialog och förståelse för den andres situation och därigenom möjligheten att få motparten att se vinsterna med ett samarbete. Det som beskrivs i svaren är således kärnan i ett partnerskap även om det inte formuleras exakt så av deltagarna. Två jämlika parter som möts för en gemensam planering av något som utmynnar i en situation som gynnar båda parter. Även här finns alltså ett helhetstänkande som väl harmonierar med en övergripande helhetssyn på vården.

LIF – fortsatt mycket viktig roll med utrymme för förbättringar

LIF:s roll i att upprätthålla branschens trovärdighet är fortsatt mycket viktig enligt deltagarna, liksom att vara opinionsbildande gentemot politiker och myndigheter. För att närmare granska hur väl LIF anses klara sina uppdrag fick deltagarna även i årets undersökning bedöma viktighet och prestation (av LIF i detta fall) för en rad olika uppdrag, på samma sätt som för dialogen med de olika aktörerna.

Bedömningskriterierna var:

- Vara opinionsbildande mot allmänheten.
- Vara opinionsbildande mot politiker och myndigheter.
- Följa och påverka utredningar.
- Följa och påverka internationella direktiv.
- Ge medlemsföretagen service i form av uppdateringar i omvärldsfrågor.
- Upprätthålla branschens trovärdighet.
- Underhålla och utveckla Läkemedelsbranschens Etiska Regelverk (LER) över tid.
- Skapa nätverk i branschen.

Respondenterna fick först bedöma på en skala mellan 1 och 10 hur viktigt vart och ett av uppdragen är för LIF och sedan ge en bedömning för hur väl LIF presterar inom respektive uppdrag, också på en skala mellan 1 och 10.

Här är respondenternas attityd till LIF fortsatt kritisk. Liksom i föregående års studie underpresterar LIF kraftigt inom de två uppdrag som ses som mest centrala, och som får över 9 i genomsnitt på viktighetsbedömningen – Upprätthålla branschens trovärdighet samt Vara opinionsbildande mot politiker och myndigheter.

Dock har prestationen inom dessa nyckelområden ökat något jämfört med föregående år och hamnar nu runt 6,5 (mot knappt 6 förra året). Här finns alltså fortsatt en tydlig förbättringsmöjlighet för LIF.

Bäst presterar LIF inom området för att Ge medlemsföretagen service i form av uppdateringar i omvärldsfrågor och överlag anser deltagarna att LIF håller en väldigt god kvalitet på sitt informationsmaterial där VD-brevet rankas högst. LIF kan dock eventuellt bli bättre på att informera om vad man kan tillhandahålla. Ingen respondent tycker att LIFe-time är dålig men en relativt stor andel känner inte till att tidningen finns. (LIFe-time.se bevakar och debatterar centrala ämnesområden inom hälso- och sjukvården, startade 2012 och ägs av LIF.)

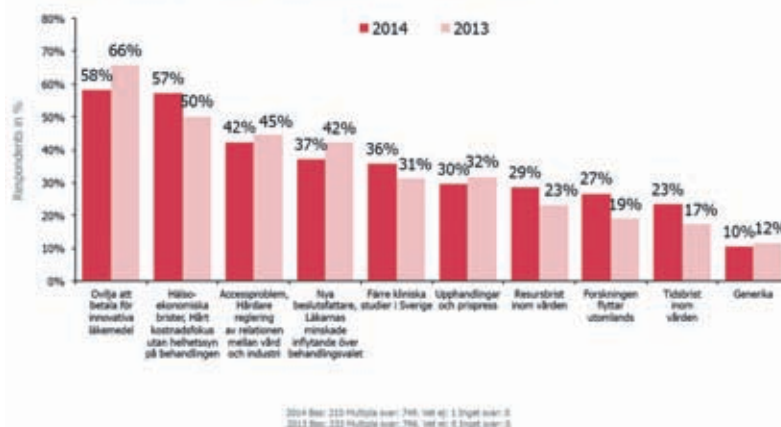
Ett fortsatt roligt och stimulerande arbete

Det är fortsatt roligt att arbeta inom läkemedelsbranschen och nöjdheten har ökat något sedan föregående år. Samtidigt faller läkemedelsföretag på Företaget Universums Företagsbarometer som årligen rankar de populäraste arbetsgivarna bland svenska studenter. Ett glapp som eventuellt indikerar att man behöver vara närvarande i branschen för att inse dess fördelar. Intresset för branschen tros bland deltagarna framför allt kunna ökas genom att kommunicera samhällsnyttan och generellt öka trovärdigheten för branschen.

De främsta drivkrafterna för att stanna kvar i branschen är engagemang och den egna kompetensen samt en allmän passion för arbetet, vilket återigen indikerar att när man väl är inne i bran-

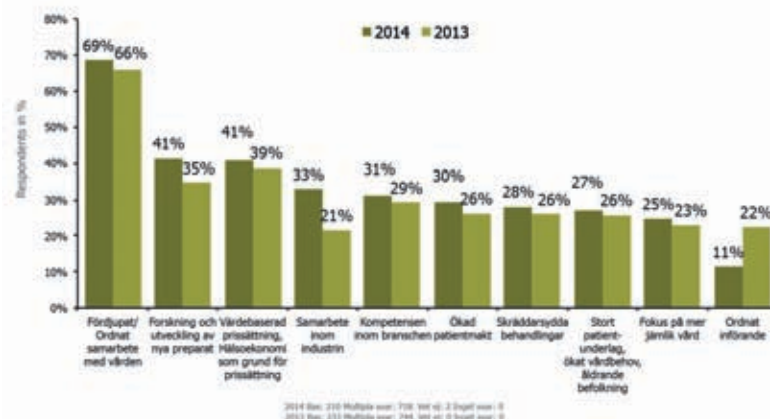
Hårt kostnadsfokus motverkar helhetssyn

Vilka ser du som de största hoten för läkemedelsindustrin i Sverige idag?

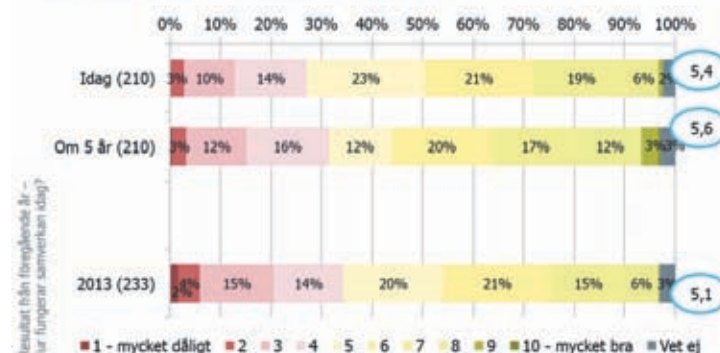
Samarbete fortsatt den största möjligheten – trots tydligt glapp mellan möjlighet och förmåga

Vilka ser du som de största möjligheterna för läkemedelsindustrin i Sverige idag?

Samarbete fortsatt den största möjligheten – trots tydligt glapp mellan möjlighet och förmåga

Hur bra tycker du att samverkan mellan läkemedelsindustrin och sjukvården generellt fungerar idag i Sverige? Och hur bra tror du den kommer fungera om 5 år?

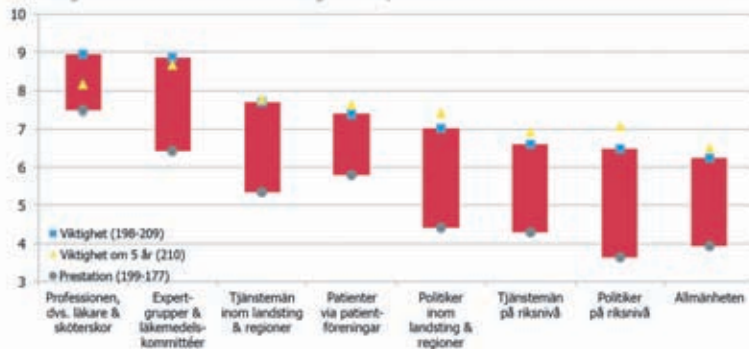

Dialogen med viktiga aktörer behöver bli bättre

Hur viktigt anser du att det är för läkemedelsföretagen i Sverige att föra en dialog med respektive aktör nedan? Ange din bedömning på en skala från 1-10, där 1=helt oviktigt och 10 = mycket viktigt.

Vi undrar också hur väl du känner att ditt företag klarar av att föra den här dialogen med respektive aktör? Ange din bedömning på en skala från 1-10, där 1 = inte alls väl och 10=mycket väl.

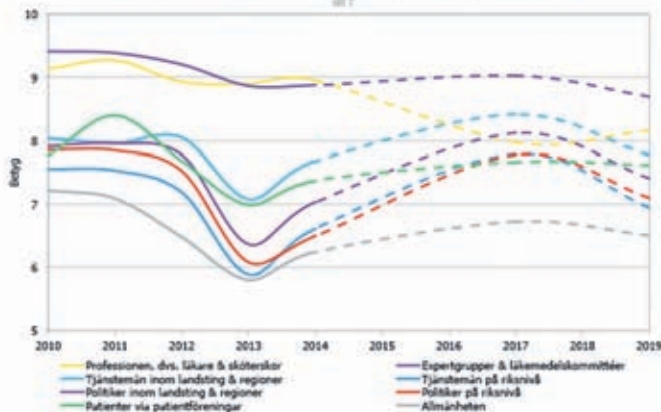
Hur viktigt kommer det att bli att föra dialog med respektive aktör om 5 år?

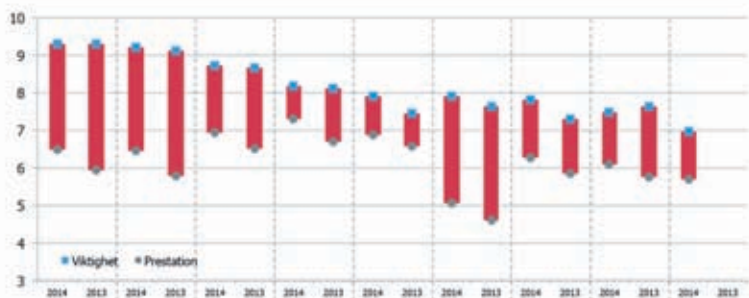
Trend & tendens 2010-2019 (Samarbete fortsatt den största möjligheten – trots tydligt glapp mellan möjlighet och förmåga)

Hur viktigt anser du att det är för läkemedelsindustrin i Sverige att föra en dialog med respektive aktör nedan?

Hur viktigt kommer det att bli att föra dialog med respektive aktör om 5 år?

LIF – fortsatt mycket viktig roll med utrymme för förbättringar

För att förbättra branschens rykte anser deltagarna att LIF kan synas mer i debatten och framföra goda exempel från industrin, samt ha en kontinuerlig dialog med samtliga aktörer av vikt.

schen så kommer man i kontakt med alla de positiva konsekvenserna av att vara där på ett annat sätt. Endast 6 procent av deltagarna anger att de skulle vilja byta bransch helt och hållet.

Gott självförtroende men nedsatt självbild

För att förbättra branschens rykte anser deltagarna att LIF kan synas mer i debatten och framföra goda exempel från industrin, samt ha en kontinuerlig dialog med samtliga aktörer av vikt. I samma syfte kan det egna företaget göra mycket genom att följa etiska regelverk, ha en hög etisk moral, agera ansvarstagande och professionellt samt vara en respektabel samarbetspartner.

Dessa svar antyder att respondenterna anser att dessa aspekter av branschen kanske inte är de tydligaste. En önskan om att tvätta bort synen på läkemedelsindustrin som profitsökande kan anas under svaren.

Det finns en diskrepans mellan industrins egen vilja och ambition och bilden av industrin i allmänhet. Det kan därför eventuellt vara tid för att höja branschens självförtroende och ändra självbilden i linje med faktiska omständigheter – de goda exempel man

anser att LIF bör lyfta fram ännu mer i debatten. På individnivå ser man liknande svar från deltagarna (Vad kan du som individ göra för att förbättra branschens rykte?). En majoritet lyfter här fram att arbeta efter etiska riktlinjer och att agera ansvarsfullt. En viktig del inom detta område är också att förmedla positiv information till allmänheten och att över huvud taget främja mer informationsspridning och debatt.

Hälsoekonomi det viktigaste bidraget

När deltagarna ska rangordna läkemedelsbranschens viktigaste bidrag till Sverige på olika nivåer, hamnar en friskare befolkning, innovation och forskning följt av att medverka till sjukvårdens utveckling i topp. De aspekter man anser behöver lyftas fram för att stärka branschens rykte är också dessa tre bidrag: hur branschen bidrar till sjukvårdens utveckling, en friskare befolkning samt innovation och utveckling.

Avslutande kommentarer

Samverkan är nyckeln till helhetstänkande och en god hälsoekonomi. Läkemedelsbranschen bör vara en nyckelaktör i detta. Strategier för att få till en god samverkan med vården, experter och politiker handlar mycket om kommunikation, dialog och förståelse för "den andres" situation och därigenom möjligheten att få motparten att se vinsterna med ett samarbete – ett partnerskap. Industrins prognos vittnar om en något dystert syn på den egna möjligheten att påverka utfallet av vårdens vilja till samverkan. Det kan vara hög tid för läkemedelsbranschen att se över inte bara de egna strategierna utan också den egna självbilden. Att våga stå för och kommunicera det man faktiskt gör och kan göra framöver.

ELINOR WESTERBERG
projektledare
Opticom

Ett fortsatt roligt och stimulerande arbete

Hur kul tycker du det är att arbeta inom läkemedelsindustrin i Sverige?
Svara på en skala från 1-10, där 1=inte alls kul och 10=extremt kul!

Gott självförtroende men nedsatt självbild

Företaget Universums Företagsbarometer rankar årligen de populäraste arbetsgivarna bland svenska studenter. I år finns ett enda läkemedelsbolag med på topp 100-listan bland ekonomistudenter och det är först på plats 80, vilket är en fallande trend. 2011 hamnade man på plats 50, 2012 plats 54 och 2013 på plats 65. Man ser även en fallande trend när det gäller intresset av att arbeta i branschen bland civilingenjörer och högskoleingenjörer. Hur tror du man kan öka intresset?

Hälsoekonomi det viktigaste bidraget

Branschen bidrar med mycket till Sverige på olika nivåer, rangordna följande alternativ från 1 till 3, det viktigaste bidraget till Sverige sätter du som 1, det näst viktigaste 2 och det tredje viktigaste 3.

